

Rašeliništní mechorosty Českomoravské vrchoviny

Táňa Štechová, Eva Holá, Alžběta Manukjanová

výsledky 2016-2017

Scorpidium scorpioides (štírovec dutolistý)

Scorpidium scorpioides (PR Chvojnov). Foto: Š. Koval.

Scorpidium scorpioides je robustní mech se silně vydutými listy s krátkým dvojitým žebrem, špičky lodyžek i větví jsou mírně hákovitě zahnuté. Svým výskytem je vázán **na slatinné a rašelinné biotopy se středně vysokým až vysokým obsahem vápenatých iontů. Vyhledává nejvlhčí části těchto stanovišť**, často roste ponořen v malých bazéncích, tůňkách a příkopech či při březích jezer.

Kategorie ohrožení (EN / rCR)

Tento druh ohrožený v celé České republice rostl v minulosti na území Českomoravské vrchoviny na řadě lokalit. V druhé polovině 20. století byla většina lokalit zničena, v poslední době byl zaznamenán pouze na 2 lokalitách, na jedné z nich je na pokraji vymření a není vůbec jisté, zda tam populace ještě přežívá.

Rozšíření

V České republice byl druh recentně ověřen na 8 lokalitách, 6 z nich leží na Dokesku a v Polabí, 2 na Českomoravské vrchovině. **Jediná prosperující populace v cílovém území je v PR Ranská jezírka** – druh zde roste při březích jednoho z několika jezírek, která vznikla přirozenou sukcesí ploch opuštěných po těžbě rudy, jeho absolutní pokryvnost lze odhadnout max. na 1m². Na lokalitě Chvojnov byl druh spatřen naposledy v r. 2012 v okrajové části rašeliniště v malé tůňce s výskytem *Utricularia minor*. Ačkoli se celkový stav lokality výrazně zlepšil, vegetace výše zmíněných tůňek z ne příliš jasných příčin degraduje.

Ohrožující faktory a péče o lokality

Druh je ohrožen především poklesem hladiny vody na lokalitách, ztrátou heterogenity terénu a vysycháním zvodnělých depresí. Kromě zachování stávající hladiny spodní vody je nutné lokality pravidelně a kvalitně obhospodařovat (**každoroční kosení na nízké strniště, důkladné vyhrabání a včasné odklizení biomasy, likvidace náletových dřevin**), dále je vhodné v bezprostřední blízkosti druhu provádět ruční vyhrabání konkurenčně silnějších mechorostů a odstranění trsnatých trav a ostřic.

Seznam recentních lokalit

Českomoravská vrchovina – lokality v Kraji Vysočina:

Staré Ransko: PR Ranská jezírka 4,5 km JZ středu obce Krucemburk, 620 m n. m. (49°39'10"N, 15°48'52"E);

Dušejov (lokalita naposledy ověřena v roce 2010): PR Chvojnov, rašeliniště na pravém břehu Jedlovského potoka, 1,1 km Z od středu Dušejova, 605 m n. m. (49°24'27"N, 15°25'08"E).

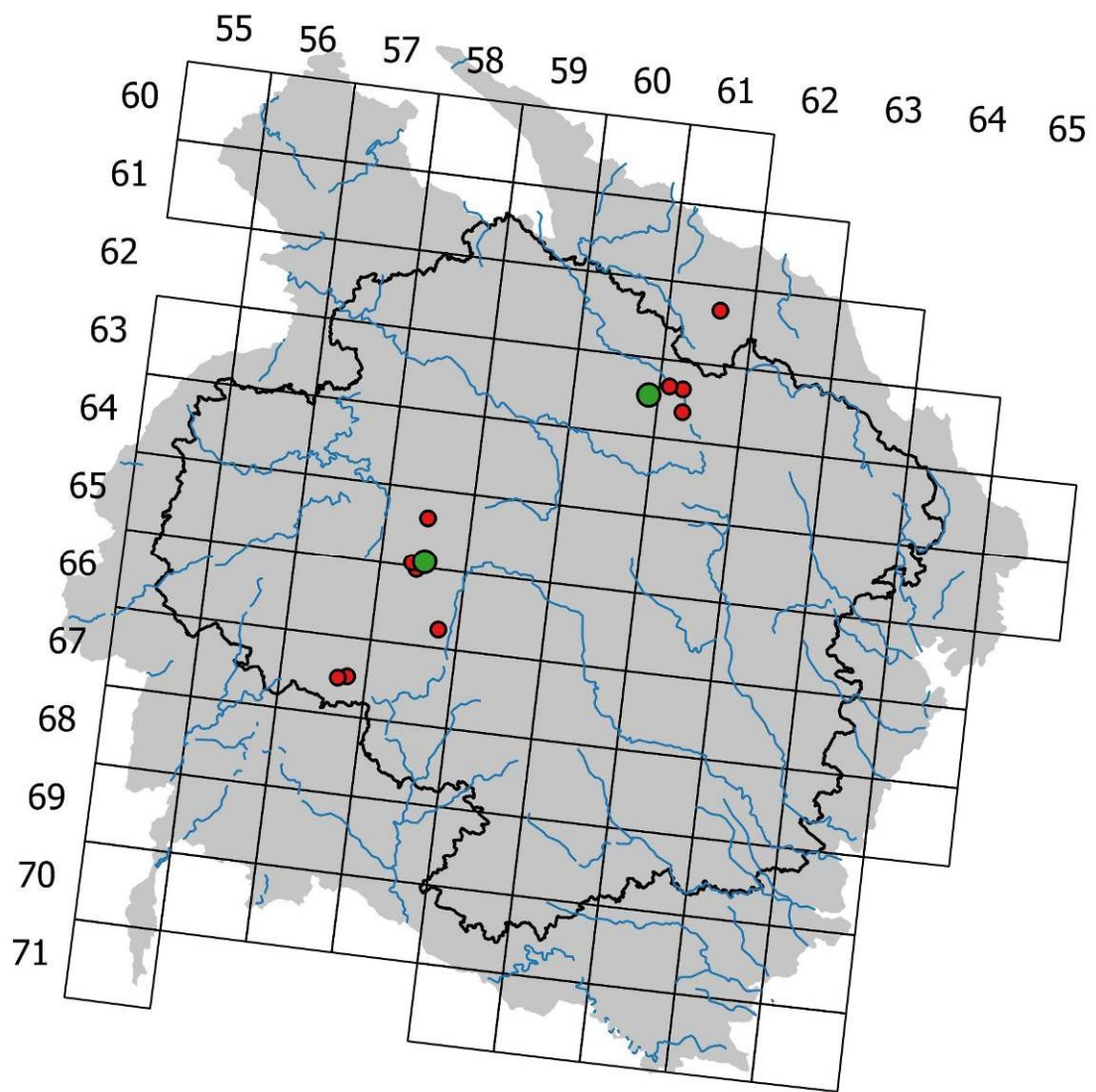
Seznam historických lokalit

Českomoravská vrchovina – lokality v Kraji Vysočina:

Jezdovické rašeliniště; Rašeliště Kaliště; Klábovka – Padrť; Malé Dářko; Na Oklice; Nad Svitákem; Ranská jezírka; Štíří důl; V Lisovech; Velké Dářko.

Českomoravská vrchovina – lokality mimo Kraj Vysočina:

Hlinsko

Rozšíření druhu *Scorpidium scorpioides*; zelený bod – recentní výskyt, červený bod – historický výskyt, černá linie – Kraj Vysočina, modrá linie – řeky, šedivá plocha – Českomoravská vrchovina.